

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 6.12.2006
COM(2006) 770 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**βάσει του άρθρου 9 της απόφασης-πλαίσιου του Συμβουλίου της 28ης Νοεμβρίου 2002
για την ενίσχυση του ποινικού πλαισίου για την πρόληψη της υποβοήθησης της
παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής**

{SEC(2006) 1591}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
1.1.	Πλαίσιο	3
2.	ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ - ΠΛΑΙΣΙΟ	4
2.1.	Κριτήρια αξιολόγησης	4
2.2.	Πλαίσιο της αξιολόγησης.....	5
2.3.	Γενικός σκοπός της έκθεσης.....	6
3.	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ.....	6
4.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	9

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

βάσει του άρθρου 9 της απόφασης –πλαισίου του Συμβουλίου της 28ης Νοεμβρίου 2002 για την ενίσχυση του ποινικού πλαισίου για την πρόληψη της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Πλαίσιο

Δυνάμει του άρθρου 9 παράγραφος 2 της απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου της 28ης Νοεμβρίου 2002 για την ενίσχυση του ποινικού πλαισίου για την πρόληψη της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής (εφεξής καλούμενης «απόφασης-πλαισίου») η Επιτροπή πρέπει να καταρτίσει γραπτή έκθεση για τα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη μέλη ώστε να συμμορφωθούν με την απόφαση-πλαίσιο¹.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού υποχρεώνονται τα κράτη μέλη να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να συμμορφωθούν με τις διατάξεις της απόφασης-πλαισίου έως τις 5 Δεκεμβρίου 2004. Σύμφωνα με την παράγραφο 2, τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και στην Επιτροπή μέχρι την ίδια ημερομηνία το κείμενο των διατάξεων, με τις οποίες ενσωματώνουν στο εθνικό τους δίκαιο τις υποχρεώσεις που τους επιβάλλει η απόφαση-πλαίσιο. Με βάση γραπτή έκθεση, η οποία καταρτίζεται από την Επιτροπή, το Συμβούλιο εξετάζει, πριν από τις 5 Ιουνίου 2005 κατά πόσο τα κράτη μέλη έχουν συμμορφωθεί με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαισίου. Όσον αφορά την Ισλανδία και τη Νορβηγία, καθώς και το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η απόφαση-πλαίσιο συνιστά ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν. Επομένως, η συμμόρφωση της Ισλανδίας και της Νορβηγίας με την παρούσα απόφαση-πλαίσιο αξιολογείται βάσει ειδικής διαδικασίας που έχει συμφωνηθεί με τα κράτη αυτά. Η Νορβηγία κοινοποίησε ότι πληρώθηκαν οι συνταγματικές προϋποθέσεις σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συμφωνίας που συνήφθη μεταξύ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Ισλανδίας και του Βασιλείου της Νορβηγίας για τη σύνδεση των δύο αυτών κρατών με την υλοποίηση, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου Σένγκεν και ότι η οδηγία 2002/90/EK του Συμβουλίου και η προαναφερόμενη απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου μπορούν να δεσμεύουν τη Νορβηγία. Ωστόσο, η Νορβηγία δεν έχει ακόμα αποστείλει το κείμενο της συναφούς εθνικής της νομοθεσίας στην Επιτροπή.

Επομένως, η αξία της παρούσας έκθεσης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα και την ακρίβεια των εθνικών πληροφοριών που ελήφθησαν από την Επιτροπή. Η Επιτροπή υπενθύμισε στα κράτη μέλη την υποχρέωσή τους μέσω επιστολής της 7ης Δεκεμβρίου 2004.

Τέλος, μέχρι τα τέλη Μαρτίου 2006, η Επιτροπή δεν είχε λάβει πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης-πλαισίου από πέντε κράτη μέλη και δη την Αυστρία, την Κύπρο, την Ελλάδα, το Λουξεμβούργο και την Πορτογαλία. Οι πληροφορίες που ελήφθησαν από τέσσερα κράτη μέλη, ήτοι την Εσθονία, τη Μάλτα, την Ισπανία και τη Σουηδία, είτε ήταν προκαταρκτικές είτε δεν ήταν επαρκώς σαφείς, επομένως δεν παρείχαν την ενδεδειγμένη βάση για εμπεριστατωμένη αξιολόγηση.

1 EE L 328 της 5 Δεκεμβρίου 2002, σ. 1.

Παρόλο που η προθεσμία για τη διαβίβαση του κειμένων των διατάξεων εφαρμογής έληγε στις 5 Δεκεμβρίου 2004, στην έκθεση ελήφθησαν υπόψη στο μέτρο του δυνατού οι πληροφορίες που παρασχέθηκαν μέχρι τον Μάρτιο του 2006.

Ένα έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, που προσαρτάται στην παρούσα έκθεση, περιλαμβάνει λεπτομερή ανάλυση των εθνικών μέτρων που ελήφθησαν από τα κράτη μέλη ώστε να συμμορφωθούν με την απόφαση-πλαίσιο.

Η Ιρλανδία ανακοίνωσε ότι σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 της απόφασης 2002/192/EK, η εφαρμογή από την Ιρλανδία των μέτρων που αναπτύσσουν το κεκτημένο του Σένγκεν θα πραγματοποιηθεί όταν εφαρμοστεί το κεκτημένο δυνάμει απόφασης που βασίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 της εν λόγω απόφασης. Με αυτή τη βάση, η απόφαση-πλαίσιο του Νοεμβρίου 2002 (2002/946/ΔΕΥ) δεν θα τεθεί ακόμα σε εφαρμογή από την Ιρλανδία. Το Ηνωμένο Βασίλειο όμως υπέβαλε πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης-πλαισίου.

2. ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ

Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο βασίζεται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και ιδίως στα άρθρα 29, 31 στοιχείο ε) και 34 παράγραφος 2 στοιχείο β).

Η οδηγία αποτελεί τη νομική πράξη που προσεγγίζει περισσότερο την απόφαση-πλαίσιο². Και οι δύο νομικές πράξεις δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα αλλά αφήνουν την επιλογή του τύπου και των μέσων εφαρμογής στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Ωστόσο, οι αποφάσεις-πλαίσιο δεν παράγουν άμεσα αποτελέσματα. Η Επιτροπή δεν μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο – τουλάχιστον υπό τις σημερινές συνθήκες ανάπτυξης του ευρωπαϊκού δικαίου – για να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να ενσωματώσουν μια απόφαση-πλαίσιο στη νομοθεσία τους. Εντούτοις, το Δικαστήριο μπορεί να αποφαινεται για κάθε διαφορά μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά την ερμηνεία ή την εφαρμογή (συμπεριλαμβανομένης και της ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο) της απόφασης-πλαισίου. Η πιθανή άσκηση αυτού του δικαιώματος απαιτεί ισχυρά επιχειρήματα, τα οποία μπορεί να παράσχει η έκθεση της Επιτροπής.

2.1. Κριτήρια αξιολόγησης

Για να είναι δυνατό να αξιολογηθεί αντικειμενικά κατά πόσον ένα κράτος μέλος εφαρμόζει πλήρως μια απόφαση-πλαίσιο, έχουν τεθεί ορισμένα γενικά κριτήρια όσον αφορά τις οδηγίες, που πρέπει να εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, στις αποφάσεις-πλαίσιο:

1. ο τύπος και οι μέθοδοι εφαρμογής του επιδιωκόμενου αποτελέσματος πρέπει να επιλέγονται κατά τρόπο που να διασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία σε συνάρτηση με τους στόχους³,

2 Άρθρο 249 της συνθήκης ΕΚ.

3 Βλ. σχετική νομολογία για την εφαρμογή οδηγιών : π.χ. υπόθεση 48/75 Royer, Συλλογή 1976, σσ. 497 - 518.

2. κάθε κράτος μέλος υποχρεούται να επιλέγει τρόπο εφαρμογής που να πληροί τις απαιτήσεις σαφήνειας και ασφάλειας του δικαίου, και κατά συνέπεια να διασφαλίζει την ενσωμάτωση σε εθνικές διατάξεις με δεσμευτική ισχύ⁴,
3. η ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο δεν απαιτεί υποχρεωτικά τη θέσπιση νομικής πράξης με ακριβώς την ίδια διατύπωση· επομένως, για παράδειγμα, μπορεί να αρκούν κατάλληλα και προϋπάρχοντα εθνικά μέτρα, εφόσον εξασφαλίζεται η πλήρης εφαρμογή κατά τρόπο επαρκώς σαφή και συγκεκριμένο⁵,
4. εάν έχει καθορισθεί προθεσμία, η ενσωμάτωση πρέπει να έχει ολοκληρωθεί εντός αυτής της προθεσμίας⁶.

Και οι δύο πράξεις είναι δεσμευτικές «ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα». Αυτό το αποτέλεσμα μπορεί να οριστεί ως μια νομική ή πραγματική κατάσταση που ικανοποιεί το επιδιωκόμενο από τις πράξεις αποτέλεσμα σύμφωνα με τη συνθήκη⁷.

Η γενική εκτίμηση για τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη συμμορφώνονται με την απόφαση-πλαίσιο, βασίζεται -στο μέτρο του δυνατού- στα προαναφερθέντα κριτήρια.

2.2. Πλαίσιο της αξιολόγησης

Μια πρώτη προκαταρκτική παρατήρηση αφορά το νομικό πλαίσιο και ιδίως την παρακολούθηση της έκθεσης αξιολόγησης. Όπως ήδη αναφέρθηκε, η Επιτροπή δεν έχει, στο πλαίσιο της συνθήκης ΕΕ, τη δυνατότητα να κινήσει διαδικασία για παράβαση έναντι κράτους μέλους. Ωστόσο, η νομική αξιολόγηση, που διενεργείται από την Επιτροπή, των αποφάσεων-πλαισίου και των οδηγιών που επιβάλλουν στα κράτη μέλη στόχους του ίδιου χαρακτήρα βασίζεται στις ίδιες αρχές και μεθόδους.

Μία δεύτερη προκαταρκτική παρατήρηση αφορά τον ειδικό χαρακτήρα του υπό ρύθμιση τομέα : Η απόφαση-πλαίσιο είναι μία από τις πράξεις που εκδόθηκαν για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, της παράνομης απασχόλησης, της εμπορίας ανθρώπων και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών. Ο στόχος της έγκειται στην ενίσχυση του ποινικού πλαισίου για την πρόληψη της υποβοήθησης της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής. Συμπληρώνει την οδηγία 2002/90/ΕΚ⁸ (εφεξής καλούμενης «η οδηγία»), η οποία δεν καλύπτεται από την παρούσα έκθεση και θα αποτελέσει αντικείμενο χωριστής αξιολόγησης.

Όσον αφορά τις κυρώσεις, η απόφαση-πλαίσιο ορίζει ότι κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει ότι οι παραβάσεις που ορίζονται στην οδηγία επισύρουν αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις, οι οποίες μπορεί

4 Βλ. σχετική νομολογία για την εφαρμογή οδηγιών : π.χ. υπόθεση 239/85 Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1986, σσ. 3645-3659. Βλ. επίσης υπόθεση 300/81 Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1983, σσ. 449 - 456.

5 Βλ. σχετική νομολογία για την εφαρμογή οδηγιών : π.χ. υπόθεση 29/84 Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 1985, σσ.1661 -1673.

6 Βλ. σχετική ουσιαστική νομολογία για την εφαρμογή οδηγιών π.χ. υπόθεση 52/75 Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1976, σσ. 277 - 284. Βλ. γενικά τις ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής για την παρακολούθηση της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, π.χ. COM(2001)309 τελικό.

7 Βλ. P.J.G Kapteyn και Verloren van Themaat «Εισαγωγή στο Δίκαιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων», τρίτη έκδοση, 1998, σ. 328.

8 ΕΕ L 328 της 5/12/2002, σ. 17.

να συνεπάγονται την έκδοση⁹. Αυτές οι ποινές μπορεί να συνοδεύονται από τη δήμευση του μεταφορικού μέσου με το οποίο διεπράχθη το αδίκημα, ή από απαγόρευση της απευθείας ή μέσω τρίτου προσώπου άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας επ' ευκαιρία της οποίας διεπράχθη το αδίκημα, ή από απέλαση. Επιπλέον, οι κυρώσεις συνίστανται σε στερητικές της ελευθερίας ποινές, το ανώτατο όριο των οποίων δεν μπορεί να είναι κατώτερο των οκτώ ετών, όταν τα αδικήματα διαπράχθηκαν για λόγους κερδοσκοπίας και είτε σε αυτά εμπλεκόταν εγκληματική οργάνωση, είτε έθεσαν σε κίνδυνο τη ζωή των προσώπων κατά των οποίων στρέφονταν.

Την 13η Σεπτεμβρίου 2005 το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ακύρωσε την απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου διότι η πράξη αυτή εκδόθηκε εκτός του πλαισίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (υπόθεση C-176/03), ήτοι κατά παράβαση της κοινοτικής αρμοδιότητας. Η απόφαση αυτή διευκρινίζει την κατανομή εξουσιών μεταξύ της Κοινότητας και της Ένωσης όσον αφορά τις διατάξεις του ποινικού δικαίου. Η αξιολόγηση των επιπτώσεων και των πιθανών ελλείψεων όσον αφορά τη δέσμη μέτρων για τους διακινητές παράνομων μεταναστών, που περιλαμβάνει την οδηγία 2002/90/EK και την απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου 2002/946/ΔΕΥ, για να καθοριστεί εάν υπάρχει ανάγκη βελτίωσης αυτής της νομοθεσίας ως προς την ουσία της, θα λάβει υπόψη τις επιπτώσεις αυτής της απόφασης για να αντικαταστήσει αυτές τις πράξεις με ενιαία οδηγία.

2.3. Γενικός σκοπός της έκθεσης

Η παρούσα έκθεση αξιολογεί το βαθμό συμμόρφωσης των κρατών μελών με την απόφαση-πλαίσιο.

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο στόχος της απόφασης-πλαισίου έγκειται στην προσέγγιση της νομοθεσίας των κρατών μελών στον τομέα της καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης για την ενίσχυση του ποινικού πλαισίου ώστε να προλαμβάνεται και να διώκεται η υποβοήθηση της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής.

Επιπλέον, εισήγαγε μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την καταπολέμηση της βοήθειας στην παράνομη μετανάστευση τόσο όσον αφορά την παράνομη διέλευση των συνόρων με τη στενή έννοια όσο και όταν αποβλέπει στην τροφοδότηση δικτύων που εκμεταλλεύονται ανθρώπους. Για αυτό το λόγο θεωρήθηκε ουσιώδης η προσέγγιση των υφιστάμενων νομικών διατάξεων, ιδίως όσον αφορά αφενός τον σαφή ορισμός της εν λόγω παράβασης και τις εξαιρέσεις, που αποτελούν αντικείμενο της οδηγίας του Συμβουλίου και αφετέρου τους ελάχιστους κανόνες για τις κυρώσεις, την ευθύνη των νομικών προσώπων και τη δικαιοδοσία που αποτελούν αντικείμενα της παρούσας απόφασης-πλαισίου.

Ωστόσο, οι πληροφορίες που έλαβε η Επιτροπή ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό, ιδίως όσον αφορά την πληρότητά τους. Αυτό αντανakλάται στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης, το οποίο περιλαμβάνει τις πληροφορίες που παρασχέθηκαν από τα κράτη μέλη. Από αυτή την άποψη, δεν έστειλαν στην Επιτροπή όλα τα κράτη μέλη όλες τα σχετικά κείμενα των

9 Κατ' ουσία, αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να προβλέπουν ποινή στερητική της ελευθερίας ή εντολή κράτησης μέγιστης διάρκειας τουλάχιστον ενός έτους.

εκτελεστικών τους διατάξεων. Επομένως, η πραγματική αξιολόγηση και τα μεταγενέστερα συμπεράσματα βασίζονται μερικές φορές σε μη πλήρεις πληροφορίες.

Άρθρο 1: Κυρώσεις

Τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι τα αδικήματα που ορίζονται στην οδηγία για την υποβοήθηση της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής επισύρουν αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές ποινικές κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένων των στερητικών της ελευθερίας ποινών, οι οποίες μπορεί να συνεπάγονται την έκδοση και ενδεχομένως, άλλες κυρώσεις. Αυτό σημαίνει ιδίως ότι τα κράτη μέλη πρέπει να τηρούν τους ορισμούς που περιλαμβάνονται στο άρθρο 1 στοιχείο α) (εκ προθέσεως βοήθεια για παράνομη είσοδο ή διέλευση από το έδαφος των κρατών μελών) και άρθρο 1 στοιχείο β) (εκ προθέσεως βοήθεια, για λόγους κερδοσκοπίας, για παράνομη διαμονή στο έδαφος των κρατών μελών). Εξάλλου, πρέπει να ληφθεί υπόψη το άρθρο 1 παράγραφος 2 της οδηγίας το οποίο ορίζει ότι τα κράτη μέλη δύνανται να αποφασίσουν τη μη επιβολή κυρώσεων για τη συμπεριφορά που ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχείο α), εφόσον η συμπεριφορά αυτή αποσκοπεί στην παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στο συγκεκριμένο πρόσωπο.

Στις περισσότερες από τις κοινοποιηθείσες νομοθεσίες η υποβοήθηση της παράνομης εισόδου, διέλευσης και διαμονής, ήτοι η εκ προθέσεως βοήθεια είτε για την είσοδο είτε για τη διέλευση από το έδαφος των κρατών μελών, ή η διαμονή στο έδαφος των κρατών μελών, για λόγους κερδοσκοπίας, κατά παράβαση των συναφών νόμων, τιμωρείται δυνάμει του ποινικού δικαίου. Το ίδιο μπορεί να συναχθεί για την ηθική αυτουργία, τη συμμετοχή και την απόπειρα. Παρόλα αυτά, υφίσταται ακόμα σημαντική διαφοροποίηση των κυρώσεων. Κυμαίνονται από χρηματικά πρόστιμα ως ελάχιστες κυρώσεις έως καθειρήξεις μέχρι 15 έτη ως μέγιστες ποινές σε επιβαρυντικές περιστάσεις. Ωστόσο, αυτό δεν αντίκειται στην απόφαση-πλαίσιο εφόσον αυτή προβλέπει την ελάχιστη προσέγγιση.

Περαιτέρω, παρόλο που αυτό δεν αποτελεί υποχρέωση δυνάμει της απόφασης-πλαισίου, αλλά απλώς επιλογή, τα περισσότερα κράτη μέλη διαθέτουν διατάξεις που αφορούν τη δήμευση του μεταφορικού μέσου και την απαγόρευση της άσκησης συγκεκριμένου επαγγέλματος ή δραστηριότητας, καθώς και την απέλαση.

Οι περισσότερες από τις κοινοποιηθείσες νομοθεσίες ορίζουν ότι σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 της απόφασης-πλαισίου τα αδικήματα που διαπράχθηκαν για λόγους κερδοσκοπίας ή ως δραστηριότητες εγκληματικής οργάνωσης ή τα οποία έθεσαν σε κίνδυνο τη ζωή των παρανόμως διακινηθέντων ανθρώπων, θεωρούνται ότι διαπράχθηκαν με επιβαρυντικές περιστάσεις και επισύρουν αυστηρές κυρώσεις. Αυτό αποτελεί υποχρέωση δυνάμει της απόφασης-πλαισίου.

Άρθρο 2 και 3: Ευθύνη και κυρώσεις κατά των νομικών προσώπων

Η απόφαση-πλαίσιο εισάγει την έννοια της ευθύνης των νομικών προσώπων εκ παραλλήλου με την ευθύνη των φυσικών προσώπων, υποχρεώνοντας τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν ότι τα νομικά πρόσωπα μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα για τα αδικήματα τα οποία αναφέρονται στα άρθρα 1 και 2 και τα οποία έχουν τελεστεί για λογαριασμό τους από οιοδήποτε πρόσωπο, που κατέχει στο νομικό αυτό πρόσωπο ηγετική θέση. Δεν απαιτείται η εν λόγω ευθύνη να είναι αποκλειστικά ποινική. Οι κυρώσεις κατά των νομικών προσώπων είναι «αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές».

Σε κάθε περίπτωση, όσον αφορά τις πληροφορίες σχετικά με τα νομικά συστήματα που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή, η νομοθεσία των περισσότερων κρατών μελών προβλέπει την επιβολή κυρώσεων κατά νομικών προσώπων τουλάχιστον μέσω διοικητικών μέτρων.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Λετονίας και της Σλοβακικής Δημοκρατίας, τα νομικά πρόσωπα δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα για ποινικά αδικήματα.

Άρθρο 4: Δικαιοδοσία

Το άρθρο 4 της απόφασης-πλαίσίου ορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες τα κράτη μέλη πρέπει να θεμελιώσουν τη δικαιοδοσία τους όσον αφορά τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 1. Ο κύριος κανόνας είναι η αρχή της εδαφικότητας, βάσει της οποίας κάθε κράτος μέλος πρέπει να θεμελιώνει τη δικαιοδοσία του όσον αφορά αδικήματα που έχουν τελεστεί εν όλω ή εν μέρει στο έδαφός του. Όλα τα κράτη μέλη που διαβίβασαν πληροφορίες συμμορφώνονται με την αρχή αυτή.

Περαιτέρω, τα κράτη μέλη πρέπει να θεμελιώσουν δικαιοδοσία για αδικήματα που τελέστηκαν από έναν από τους υπηκόους τους ή για λογαριασμό νομικού προσώπου που είναι εγκατεστημένο στο έδαφός τους, εκτός εάν αποφασίσουν να χρησιμοποιήσουν τις δυνατότητες να μην εφαρμόσουν αυτόν τον κανόνα δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 σύμφωνα με τις διαδικαστικές προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3. Μέχρι σήμερα, η Επιτροπή δεν γνωρίζει πληροφορίες που να διαβιβάστηκαν από τα κράτη μέλη στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3.

Άρθρο 5: Έκδοση και άσκηση δίωξης

Το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε σε μεγάλο βαθμό από την απόφαση για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης¹⁰. Δεδομένου ότι η περαιτέρω εφαρμογή του άρθρου 5 απαιτεί εμπεριστατωμένη ανάλυση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης και ιδίως του άρθρου 33, και λόγω των προβλημάτων εκτέλεσης που επακολουθούν όπως η ακύρωση του νόμου ενσωμάτωσης σε ένα κράτος μέλος, αυτό το θέμα θα εξεταστεί στο πλαίσιο της περαιτέρω ανάπτυξης που αφορά το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.

Άρθρο 6: Διεθνές δίκαιο για τους πρόσφυγες

Η Επιτροπή δεν μπορεί να λάβει τελική θέση για την εφαρμογή της διάταξης αυτής λόγω της έλλειψης πληροφοριών που παρέχονται από τα κράτη μέλη. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν έχει ενδείξεις ότι σημειώθηκε παραβίαση του διεθνούς δικαίου για τους πρόσφυγες ως αποτέλεσμα της εφαρμογής της παρούσας απόφασης πλαισίου.

Άρθρο 7: Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών

Σε γενικές γραμμές, τα κράτη μέλη δεν έχουν παράσχει πληροφορίες σχετικά με την ενσωμάτωση του άρθρου 7. Εξαιρέσεις αποτελούν το Ηνωμένο Βασίλειο, το Βέλγιο, η Λετονία και η Δανία.

10 Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου 2002/584/ΔΕΥ της 13ης Ιουνίου 2002 για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών.

Άρθρο 8: Εδαφική εφαρμογή

Η διάταξη αυτή προβλέπει ότι η απόφαση-πλαίσιο εφαρμόζεται στο Γιβραλτάρ. Το Ηνωμένο Βασίλειο παρέσχε ειδικές πληροφορίες για την ενσωμάτωση στο Γιβραλτάρ.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Δεν διαβίβασαν όλα τα κράτη μέλη στην Επιτροπή εγκαίρως όλα τα σχετικά κείμενα των διατάξεων εφαρμογής τους. Μέχρι τα τέλη Μαρτίου 2006, η Επιτροπή δεν είχε λάβει πληροφορίες από πέντε κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης-πλαισίου. Τα κράτη μέλη αυτά ήταν η Αυστρία, η Κύπρος, η Ελλάδα, το Λουξεμβούργο και η Πορτογαλία. Η Εσθονία, η Μάλτα, η Ισπανία και η Σουηδία υπέβαλαν μόνο προκαταρκτικές ή αδιευκρίνιστες πληροφορίες, που επομένως δεν παρέχουν την ενδεδειγμένη βάση για την εμπεριστατωμένη αξιολόγηση.

Επομένως, η νομική αξιολόγηση και τα συμπεράσματα που συνάγονται από αυτή μερικές φορές βασίζονται σε μη πλήρεις πληροφορίες.

Αφενός, μία από τις συνέπειες της απόφασης-πλαισίου έγκειται στο γεγονός ότι στα περισσότερα κράτη μέλη υφίστανται διατάξεις ποινικού δικαίου που επιβάλλουν κυρώσεις για την υποβοήθηση της παράνομης διέλευσης και διαμονής. Αφετέρου, το φάσμα αυτών των κυρώσεων φαίνεται ακόμα πολύ ευρύ· επομένως μπορεί να είναι σκόπιμη η εξέταση μιας κοινοτικής πράξης που αποβλέπει σε υψηλότερο επίπεδο εναρμόνισης. Επιπλέον, φαίνεται ότι η ποινική νομοθεσία ορισμένων κρατών μελών (π.χ. της Ισπανίας και των Κάτω Χωρών) δεν διακρίνει σαφώς μεταξύ της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης διακίνησης μεταναστών. Οι δύο αποφάσεις-πλαίσιο που αποβλέπουν στην καταπολέμηση αυτών των μορφών εγκλήματος βασίζονται σε διαφορετικούς ορισμούς οι οποίοι φαίνεται ότι αποκλείουν την κάλυψη από τις ίδιες ποινικές διατάξεις και των δύο μορφών εγκλήματος. Επομένως, υπάρχουν αμφιβολίες για την ορθή εκτέλεση και εφαρμογή της σχετικής απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου χωρίς θέσπιση διάκρισης μεταξύ εμπορίας ανθρώπων και παράνομης διακίνησης μεταναστών.

Περαιτέρω, η Επιτροπή δεν μπόρεσε να συγκεντρώσει πληροφορίες σχετικές με τις πρακτικές συνέπειες της απόφασης-πλαισίου για την παράνομη μετανάστευση. Σε αυτό το πλαίσιο το 2006/2007 θα διενεργηθεί από την Επιτροπή μια - περισσότερο προσανατολισμένη στην πρακτική - αξιολόγηση της δέσμης μέτρων σχετικά με τους διακινητές παράνομων μεταναστών, που αποτελείται από την απόφαση-πλαίσιο και την οδηγία 2002/90/ΕΚ, με στόχο επίσης τη μετατροπή των πράξεων αυτών σε ενιαία οδηγία σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση C-176/03.

Αυτές οι πρώτες πράξεις στο επίπεδο της ΕΕ σχετικά με την παράνομη βοήθεια στην παράνομη είσοδο και διαμονή πρέπει να συμπληρωθούν από μέτρα που να επικεντρώνονται ειδικά στην απασχόληση των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, δεδομένου ότι η δυνατότητα ανεύρεσης ανάλογης παράνομης απασχόλησης αποτελεί σημαντικό παράγοντα έλξης της παράνομης μετανάστευσης στην ΕΕ. Επομένως, η Επιτροπή θα προτείνει, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2007, δεσμευτικούς κανόνες για την επιβολή κυρώσεων στους εργοδότες που απασχολούν παρανόμως διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών.

Η Επιτροπή τονίζει τη σημασία της αρμονικής σχέσης μεταξύ των συναφών διατάξεων του ποινικού δικαίου και της προστασίας των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο. Επιπλέον, η Επιτροπή υπογραμμίζει τη χρησιμότητα της συνεχιζόμενης συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής σχετικών πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών. Ωστόσο, από αυτή την άποψη μπορεί να απαιτηθεί περαιτέρω αξιολόγηση βάσει περισσότερο αξιόπιστων πληροφοριών.